

Βασιλῆς Κάρδαρης Δώδεκα άτακτα κιβώτια

Βασίλης Κάρδαρης
ΔΩΔΕΚΑ ΑΤΑΚΤΑ ΚΙΒΩΤΙΑ

concept books
μάρτιος 2017

isbn ebook (PDF): 978-618-82607-6-4
isbn βιβλίο: 978-618-82607-5-7

Siegfried Kracauer

Ενθύμηση ενός δρόμου στο Παρίσι

«...μία ζωντανή εικόνα· μου έφραζε τον δρόμο σαν τιμωρία για την απερισκεψία μου. Έβλεπα έναν νεαρό να κάθεται στη μέση ενός δωματίου με τα παράθυρα ανοικτά. Το δωμάτιο είναι δωμάτιο ξενοδοχείου. Μέσα, ένα άστρωτο κρεβάτι, ένας νιπτήρας και μια ντουλάπα. Τα πράγματα ακίνητα σαν να έχουν απλώσει ρίζες, καρφώνουν πάνω μου το οκληρό τους βλέμμα, λες και είναι με τερατώδη ακρίβεια ζωγραφισμένα. Το βρόμικο απόνιμμα είναι λιμνόλακκος που στέκει· η ντουλάπα αδιάντροπα επιδεικνύει τα γδαρσίματα και τις ρωγμές της. Στα πόδια του νεαρού λουφάζει ανοικτή μια βαλίτσα μισοπακεταρισμένη, όπου μάλλον εσώρουχα θα παραχώθηκαν βιαστικά. Περιτριγυρισμένος από την επίπλωση κάθεται στηρίζοντας το κεφάλι του στα χέρια. Το πάτωμα του δωματίου αδύνατον να βρίσκεται σε μεγαλύτερο ύψος από το λιθόστρωτο. Στέκομαι μπροστά στο παράθυρο, που έχει προ πολλού κάνει φτερά, αλλά ο νεαρός με τα αχτένιστα μαλλιά μου δίνει τόση σημασία όση και στη βαλίτσα του. Τίποτα δεν έχει γι' αυτόν υπόσταση· ολομόναχος κάθεται στην καρεκλίτσα του στο κενό. Φοβάται, ο φόβος είναι που τον παραλύει έτσι...

Πώς κατόρθωσα εντέλει δίοδο να ανοίξω ούτε που ξέρω πια!»

Πρώτο κιβώτιο

Η στιγμή που πεθαίνει μια αγάπη
είναι μια κρύα ανάσα.
Αν έχεις τύχη, την παίρνεις στα σοβαρά
πριν να ξεπαγιάσεις.

Παίρνεις τη βαλίτσα και φορτώνεις τα πράγματα
εσένα, την εικόνα
που κουβαλούν οι άλλοι για σένα –
οχηματίστηκε κυρίως στο στένισμα της φωτογραφίας –

αλλά το αποσμητικό αφήνεις
στο κομοδίνο και τη χτένα της μπροστά
στον καθρέφτη, με όσες έννοιες πιάστηκαν στα δόντια.
Έτσι κι αλλιώς αποκλείεται η χωρίστρα

να σου πετύχει του αποχωρισμού. Κάτι
που αποχαιρετάς δε σε εγκαταλείπει κιόλας;
Από τον τρόπο που οι αισθήσεις έχουν μάθει
άντε να αποτοξινωθείς

και να υποφέρεις τα συμπτώματα. Άσε
που η θύμηση ούτε κατά διάνοια δεν εγκλωβίζεται
σε μια βαλίτσα, ό,τι έζησες δεν μεταφέρεται.

Το πολύ-πολύ σε ένα καλάθι αχρήστων
να παραχώσεις αναμνήσεις – αλλά και πάλι
θα πονούν απ' το αδιαχώρητο εκεί.

Δεύτερο κιβώτιο

γίνωσκε δ'οίος ρυσμός ανθρώπους έχει
Αρχίλοχος

Τη ζωή μου πρέπει να τακτοποιήσω
σε μια βαλίτσα
προσπάθησα να εντάξω συστηματικά
να χωρέσω σε ένα δέμα δεν πρέπει να 'ναι δύσκολο
τα μπανιερά τους δίσκους τα βιβλία
και το αποχαιρετιστήριο δώρο της θείας
πρόνοιας: μια κασετίνα με είδη ραπτικής
για την περίπτωση που ξηλωθούν
τα κουμπιά όλα της ζωής μου. Γράμματα
και φωτογραφίες που περιμένουν τη συρραφή τους
χρόνια στα ντουλάπια αμπαρωμένα
παρακαλώ να 'ρθούν μαζί
και πρήζεται η βαλίτσα που δεν κλείνει με
τίποτα
δεν απομένει για το πληρωμένο κουτί της λήθης
άλλο
παρά όπου κι αν πάω μισός να περισσεύω
έξω από μια βαλίτσα.

Τρίτο κιβώτιο

Αν κάτι χρησίμευσε από τα χρόνια
του σχολείου, η λίστα προς τσεκάρισμα:

αριστερά ό,τι υποδεικνύουν οι δάσκαλοι:
υποδήματα για ορειβασία,
εξοπλισμός θαλασσινός·

δεξιά ο χώρος ελεύθερος
για σταυρό.

για λούσιμο μέλανας δρυμός
κάλτσες αφόρετες για τα άκρα – στην αγάπη
τα τετριμμένα δεν αρμόζουν. Έλεγα

να περιμένω στο κρεβάτι
με φανελάκι ή πιτζάμα ή τίποτα
από τα δύο καλύτερα γυμνός

στο κοντσέρτο για βιολί αρ. 1, B-dur, KV 207
έχω να επιδείξω ταχυδακτυλουργία
σαν έρθει να ξαπλώσει με τα αρμουρά της φύκια.

A! τα σοκολατάκια μην ξεχάσω! Στο τέλος
σαν εξέπνευσε όμως μουσική
αποδείχτηκε η αγάπη μου πικρή

κάθισε στα γόνατά μου και τη βρήκα φαρμάκι
κι απ' τη βαλίτσα ανέσυρα για να γλυκαθώ
του Mozart τις πραλίνες – περίεργο, τι πουλάνε

αφού αυτός δεν είναι καθόλου γλυκερός,
το αμύγδαλό του τόσο εύκολα δεν σπάει
και πάντως όχι για το δόντι καθενός.

Πέμπτο κιβώτιο

Τις ομπρέλες ήδη από τότε απεχθανόμουν, παιδί έξι χρονών και δεν έλεγα να αποχωριστώ το μυστικό μου κρυμμένο κόκκινο σε μια βαλίτσα ριγέ-καρό. Ήταν νύχτα και καθόμουν στα σύνορα της γενιάς μου. Δύο εύζωνοι ανέσυραν τον καθρέφτη που μετέφερα λαθραίο κάτω από τη θέση του συνεπιβάτη, σε αυτοκίνητο αμερικάνικο, τύπου Σεβρολέτ, μπλε μεταλλικό και μέσα το δέρμα λευκό. Ο ένας από αυτούς έπιασε με απαίσιο σφύριγμα να καθαρίζει το επώνυμο από το όνομα, μα δεν έβρισκε άκρη, καθώς είχα από νωρίς αρχίσει την πλαστογράφηση. Ο άλλος, κατά πολύ υψηλότερος και γενειοφόρος άδειασε όλους τους

στηθόδεσμούς που 'χα αντικρίσει στο βύζαγμα της μητρός. Κοίταγα αποχαυνωτικά το πολυβόλο του, σίγουρα δεν έμοιαζε με το δικό μου, που κροτάλιζε σαν κυλιόμενοι στις αγριομαργαρίτες του κήπου με το κράνος της ροδιάς. Ξαφνικά το κάθαρμα άγγιξε την ασημένια μου λαβή της βαλίτσας, κάτι που δεν θα του συγχωρέσω ποτέ, γιατί πολύ την είχα γυαλίσει για να μη φαίνομαι. Ήξερα τώρα τι με περιμένει: η ειρκτή του κόσμου και στη γωνία της εθνικής τα μπορντό μου λουστρίνια λασπωμένα.

Αλλά εκεί που έγινα πια έξω φρενών, ήταν όταν ασυγκάλυπτα έπιασαν ν' ανακρίνουν τα διαφανή μου αδιάβροχα. Ήμουν σίγουρος, τώρα θα κάνουν φύλλο και φτερό τους ήλιους που'χα με κόπο φυλάξει νοερά και τότε μάνα κλάψε με. Έλα όμως στο τείχος της σιωπής τα μούτρα τους που σπάσαν – απηυδισμένοι διέταξαν να σηκωθούν οι μπάρες. Έτσι ξεγλίστρησα απ' το μπλόκο κι απαραίτητος στον τόπο πίσω του εγκλήματος γυρνώντας, κατακώνιασα βαθιά κάτω από το μαξιλάρι τη βαλίτσα με τα κλοπιμαία και τους κίτρινους τροχούς.

Έκτο κιβώτιο

Έξω η θάλασσα πάλι μεθά που πριν δυο βδομάδες μού ξάνθυνε τα μαλλιά – το κρανίο άδειο φύσηξε.

Νηγεμία ενώ ιδρώνω να χωρέσουν σκληρές σανίδες από το αλάτι οι πετσέτες πίσω στη βαλίτσα.

Παραδίπλα ό,τι μάζεψα, μικρά σχέδια και μεγαλεπήβολα άλλα, όπως: *adagio assai* να γυρίσω ταινία το εμβατήριο του θανάτου

funebre ναμίλαγα με τον ποιητή, έστω κάπως να απευθυνθώ στην μορφοιά μήπως και τα εσώρουχα ασπρίσουν

ή τουλάχιστον κάπου μια αλυσίδα να προμηθευτώ που να αντέχει στην ανάπτυξη στίλβοντος ποδηλάτου. Μόνο ιδέες που έστηρες σε μιαν άσπρη αμμουδιά

ξεθυμαίνουν στην γκρίζα πόλη γρηγορότερα από το ένα
στο σβέρκο πίσω μαύρισμα. Και πώς να το εξηγήσεις

πέρα από μια κούφτα βότσαλα με τα νερά αποτυπωμένα της καρδιάς
τίποτε άλλο παραπάνω η βαλίτσα στον γυρισμό δεν εσωκλείει;

Έβδομο κιβώτιο

Τα οικεία πρέπει να παρατήσεις,
δρόμο να πάρεις για την αποβάθρα,
σε μισή ώρα φεύγεις
και η βαλίτσα παραμένει κενή να χάσκει. Σκέφτεσαι,
ο χρόνος υπάρχει,
για έναν καφέ στα όρθια, ένα τηλεφώνημα στα πεταχτά
με τον κολλητό, τώρα μόλις δεκαεπτά λεπτά
πριν την αναχώρηση αρχίζεις να μαζεύεις.

Στην ουσία μ' ένα γρήγορο πακετάρισμα
τον δρόμο διανύεις του Zen-Buddhismus,
γιατί χρειάζεται η τέλεια αποστασιοποίηση
και η στωικότητα του Μάρκου Αυρηλίου
μπροστά στο ανεξέλεγκτο της ισχύος
των ανέμων – το πνεύμα όπου θέλει πνει –
και των αόριστων κεφιών.

Λιγότερο από λίγο μαζί να παίρνεις
και θέλει το ξεδιάλεγμα αυτοσυγκέντρωση,
μέσον που αγιάζει τον σκοπό.
Πέντε δάχτυλα και δυο χέρια ανεξάρτητα
για πού ταξιδεύει κανείς, ένα πανωφόρι,
ένα συννεφιάτικο παντελόνι,
δυο βροχές κατακαλόκαιρο.

Για πιο μακριά δεν χρειάζεσαι τίποτα. Σωστό είναι
να φέρεις τα ψηλαφίσματα που δοκίμασες
δίχως να φτάσεις στο ψαχνό. Τόσο βαριά
να 'ναι η βαλίτσα, ώστε να κρατάς ελεύθερο
κι ένα χέρι για φραπέ με καλαμάκι.

Όγδοο κιβώτιο

Να κλείσεις μια βαλίτσα είναι υπόθεση ψυχής.

Η καθημερινότητα βέβαια με αγγίζει
στο βαθμό που ακολουθώ την τάση:
μια καταπώς βαδίζει ο κόσμος
μια στο ρεύμα αντίστροφα στενεύομαι. Τώρα

Τι θα συμβεί, αν από σύμπτωση χαθεί
κι άλλος στα μέσα που 'χω κρύψει
αρχίσει να σκαλίζει; Στο κάτω-κάτω
της γραφής (σκασίλα μου!) να βρει
πού αφαιρέθηκα:

Αν είμαι παραδείγματος χάριν σήμα
στον αεροδιάδρομο σώμα
αναμένοντας για απογείωση
θα τον αιφνιδιάσει ιπτάμενο χαλί
με τα πιο απίθανα χρώματα, της ψυχής μου
σαν ξεπεταχτεί μια πεταλούδα

Αν πάλι σε σιδηρόδρομο την βρει παρατημένη
η μορφή μου από το βάρος θα καμπυλώνει
στις κλειστές στροφές
και γραμμές τεθλασμένες θα διαγράφει
αλλάζοντας τροχιά από τον κλειδούχο·

Αν τέλος καταφέρει και με πιάσει στη συχνότητα
βραχέων κυμάτων μεγάλης ακροαματικότητας
με εξωφρενικά θα καταπλήξω άσματα. Γι' αυτό

Κυρίε μου αχθοφόρε, και προς αποφυγήν παρεξηγήσεων
μιας και βρίσκομαι ούτως ή άλλως σε στάση αναμονής

Αν έχεις την καλοσύνη, αχθοφόρε μου και Κύριε
κράτησέ μου απαραβίαστη τη βαλίτσα
από τη συνδυαστική δεινότητα κομμένων κεφαλών
μήπως κι απ' του βίου μου τα θραύσματα ένα αγγείο
συναρμόσω.

Ένατο κιβώτιο

*έτσι αντίκρισα κι εγώ το πλήθος μόλις που 'ρθε
να παρατάει το τραγούδι και στην πλαγιά να ορμάει
σαν κάποιον που πηγαίνει αλλά δεν ξέρει που θα βγει:*

*φεύγοντας κι εμείς μικρότερη δεν δείξαμε σπουδή.
Δάντης Καθαρτήριο II 130-134*

Όλοι αυτοί που τρέχουν στις παραλίες
απέναντι κάποτε με μια βαλίτσα θα βρεθούν
το απότομο μεσημεριάτικα να ανεβαίνουν πλάτωμα

χωρίς να ξέρουν που θα καταντήσουν
κι όμως βιαστικοί σαν τον ταλαιπωρημένο
ταξιδιώτη που διακαώς επιθυμεί ένα κατάλυμα.

Ή πάλι μπορεί νεοαφικθέντες στο πλοίο δίπλα
με τις αποσκευές να περιμένουν στη σειρά,
ό,τι πήρε απ' τη ζωή του κρατώντας ο καθένας

και στο άλλο χέρι ένα φυλλάδιο
με όλα τα προσωπικά στοιχεία αναγραφόμενα
και προβλεπόμενο τον τόπο διαμονής.

Μερικοί στο πολυώροφο θα διακομιστούν εκεί,
όπου ανά ζεύγη θα τρίβουν τα γυμνά τους μέλη
όπως άλειφε ο ένας του άλλου το αντηλιακό

το άσπρο που εξοντώνει για να αντέχουν φως.
Κι άμα οριστικά τα σώματα αποκατασταθούν
τον αρρωστημένο θα εγκαταλείψουν φωτισμό

του νοσοκομείου, τα δαιδαλώδη υπόγεια
του νου – εσωτερικά που μεταξύ τους διασταυρώνονται
σαν κλίμακες στις φανταστικές φυλακές του Πιρανέζι –

και σε οριζόντια θα μεταφερθούν δώματα
υπερυψωμένα. Μέσα τοίχοι, δάπεδο και ταβάνι
εύπλαστα θα αναπτύσσονται ανάλογα των προσδοκιών

και των αναμνήσεων. Τα αναψυκτήρια
κοινός τόπος συνάντησης με είσοδο ελευθέρα,
σιδερένιες καρέκλες πλεγμένες με ταινίες

και τραπεζάκια για τα αντίστοιχα ποτά –
ο οίνος ως γνωστόν ευφραίνει καρδίαν ανθρώπου
το ούζο για όποιον τη γλύκα της ζωής αποθυμά

ουίσκι για εντονότερες συγκινήσεις
και τα παντός είδους αναψυκτικά για αναψυχή –
που προσφέρονται κατά περίπτωση από τους ζωντανούς

όταν τη συναναστροφή τους ψάχνουν. – Πού είσαι
βρε παιδί μου; Άργησες· και δείχνουν τον καρπό τους
στη θέση που κάποτε φορούσαν το ρολόι.

Δέκατο κιβώτιο

Το νόημα μιας βαλίτσας εξαρτάται από το περιεχόμενο που ψάχνουμε (από την Πάτμο, φερειπείν, σε Ζάκυνθο και τούμπαλιν) για να μας συνοδεύσει.

Προς ανεύρεσιν διαθέτουμε δύο πληροφορίες. Πρώτον: του μεγάλου αλχημιστή οι πολύπλοκοι υπολογισμοί δεν καταφέρνουν να εξαγάγουν τη μονάδα που λυτρώνει. Κατά δεύτερον δεν λύνεται ο γρίφος των πραγμάτων με του μυαλού σου τη σκευή. Έχουμε μια εξίσωση, το λοιπόν, με δύο αρνητικούς συντελεστές που ισούνται με τον άγνωστο x , *igitur*: το αναρίθμητο ένα επί τις αδιέξοδες του εγκεφάλου διακλαδώσεις ίσον x

όπου x λαμπυρίζει χρυσαφής να χαρίζει
ζωή και θέρμη, διότι πλην επί πλην ίσον συν
αναποδιά στην αναποδιά ανοίγεις
το χρηματοκιβώτιο – θησαυρός
γινόμενο και δη της βαλίτσας περιεχόμενο

*quod erat demonstrandum, όμορφος κόσμος,
ηθικός, αγγελικά πλασμένος. Ναι,
denn alles ist gut.*

*Denn alles ist gut. Ελεύθερη απόδοση: Αφού όλα είναι καλά. Στχ.88,
Patmos, Hölderlin.*

Ενδέκατο κιβώτιο

*Πού θα πάει αυτή η βαλίτσα;
Λαϊκή έκφραση*

Παρασκευή της Ελευθερώτριας και μαζεύω
τα ρούχα βιαστικά για το Σάββατο
των ψυχών. Άγχος, μέχρι να προλάβω τα αερο-

πλάνα, πετάμε. «Έναν χυμό;» Ευχαριστώ δεν θα πάρω.
«Καραμέλα μήπως;» Έχω ήδη, μια ζωή την ίδια,
το σαββατοκύριακο ένα ακούρευτο όνειρο,
τη Δευτέρα πάλι από την αρχή, άντε ξανά βάλιτσωμα
στις τέσσερις το πρωί κι όταν οι άλλοι χωνεύουν
τη νάρκη τους. Για να΄μαι λυπημένος
στα αποχαιρετηστήρια είμαι κουρασμένος πολύ.
Πρώτη πτήση, 6.45. «Πορτοκαλάδα;» Ευχαριστώ,
θα την πάρω με τα χείλη της τα χυμώδη,
δεν σώζομαι με τη χαρτούρα, του γραφείου
ας σκοπιστεί η επιφάνεια δεν με νοιάζει
τα κοινόχρηστα κι αν δεν πληρωθούν,
σάμπως η διαχείριση, τί θα καθαρίσει, τίποτα
στον ακάλυπτο δεν πέταξα και κατά φαντασίαν
μόνο το κλιμακοστάσιο ανεβοκατεβαίνω. Ύστερα
και λίγες μέρες αν λείψεις
διακοπές σε γκρίζα ηδονή, για πόσο
πάνω από ένα κομμάτι δέρμα θα γαντζώνεσαι;
Μια τσόντα ύφασμα δεν αρκεί για να κρεμάσεις
την κουρτίνα που τον κόσμο θα αποκλείει – η βαλίτσα
που ούτε τα πόδια μου δεν φτάνει να καλύψει
κι ας τη σέρνω σκυλάκι από το λουρί
ανάμεσα στο εδώ και το παραπέρα, πιστή
συνοδεία η κρωξιά από τα ροδάκια.

Δωδέκατο κιβώτιο

Το να στοιβάζεις
δεν είναι καθόλου δύσκολο.
Άλλωστε και κάτι να ξεχάσεις,
γνωρίζεις τι κέφι θα σου κάνει

Ψώνιο σε μέρη άγνωστα.

Όταν επιστρέφεις είναι αλλιώς.
Όλα έχουν πρηστεί και αναδίνουν μούχλα
όσα είχες μαζί σου πάρει
καλύτερα να μην ανοίξεις
το κουτί της Πανδώρας
γιατί θα κυθεί στον χώρο
πολλή μελαγχολία.
Άσ' το να μένει κλειστό,
να θυμίζει πουλιά αποδημητικά
και κάπως την πολιτεία μεθυσμένη.

Είσαι εδώ; Πού είσαι; Δεν είσαι εδώ.
Πού είσαι; Ξέφυγες χωρίς βαλίτσα.

Ο Βασίλης Κάρδαρης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1969. Σπουδές βιολιού (Αθήνα, Karlsruhe) και Νομικής (Tübingen). Έχει δημοσιεύσει στα περιοδικά *Ποιητική* και *Εντευκτήριο*. Τελευταίο του βιβλίο *Μίμηση γυναίκας*, Ηριδανός, 2013.

Εικόνα εξωφύλλου: Βασίλης Κάρδαρης.

Το Concept Books είναι μια δομή έκδοσης έργων του λόγου που χαρακτηρίζονται από αυτοτέλεια, καινοτόμο διάθεση και θα μπορούσαν να αποκληθούν «έργα-ιδέες». Το Concept Books στρέφεται προς έργα τα οποία υπερβαίνουν (ή ακόμα και αμφισβητούν) την παραδοσιακή μορφή του έντυπου βιβλίου: Έργα με εννοιολογικό χαρακτήρα. Πειραματική λογοτεχνία. Σύντομες αυτοτελείς φόρμες. Ακατάτακτα κείμενα. Μη συμβατική τυπογραφία. Έργα με εκτενές εικαστικό περιεχόμενο. Έργα του λόγου από συγγραφείς πέραν του λογοτεχνικού χώρου. Πρωτοεμφανιζόμενοι συγγραφείς με πειραματική διάθεση. Όλα τα παραπάνω αποτελούν μέρος των ενδιαφερόντων του Concept Books. Σκοπός μας είναι να δημιουργήσουμε έναν φορέα για τη σκέψη, τη συνομιλία και τη διάδοση απροσδόκητων έργων του λόγου. Την επιμέλεια του Concept Books έχει ο συγγραφέας Χρήστος Χρυσόπουλος.

www.fairead.net/concept-books

CC BY NC SA

